

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ  
АБАЙ ҒЫЛЫМИ ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫ



**175 ЖЫЛ**

ұлы Абай Құнанбайұлының  
мерейтойы



**1150 ЖЫЛ**

Әл-Фарабидің мерейтойы

**«ӘЛ-ФАРАБИ МЕН АБАЙДЫҢ  
РУХАНИ МҰРАСЫ:  
ҚАЗІРГІ ӨРКЕНИЕТТЕГІ  
ОРНЫ МЕН МАҢЫЗЫ»**

атты халықаралық онлайн  
ғылыми-теориялық конференция

**МАТЕРИАЛДАРЫ**

Алматы, 27 қараша 2020 жыл

**ҒЫЛЫМИ-РЕДАКЦИЯЛЫҚ КЕҢЕС**

Ж. Дәдебаев (төраға), Ө. Әбдиманұлы, З. Бисенғали, Т. Есембеков,  
Б. Жакып, А. Жақсылықов, Л. Мұсалы, З. Сейітжанов,  
Ә. Тарақ, Е. Карбозов, Д. Ысқақов

**ҰЙЫМДАСТЫРУ АЛҚАСЫНЫҢ ЕЛАРАЛЫҚ ӨКІЛДЕРІ:**

Профессор Абдылдажан Ахматалиев (Қырғызстан)  
Профессор Насреддин Назаров (Өзбекстан)  
Профессор Орхон Сөйлемез (Түркия)  
Доцент Аян Екрем (Түркия)

**«Әл-Фараби мен Абайдың рухани мұрасы: қазіргі өркениеттегі орны мен маңызы»**  
атты халықаралық онлайн ғылыми-теориялық конференция материалдары. Алматы, 27 қараша,  
2020 жыл / Құраст. және электрон. баспаға дайынд. Л. Мұсалы, Г. Қасымқын, Б. Даутова.  
– Алматы: Қазақ университеті, 2021. – 130 б.

**ISBN 978-601-04-4974-9**

Жинаққа әл-Фарабидің 1150 жылдығы және Абайдың 175 жылдық мерейтойы аясында өткен халықаралық  
онлайн конференцияда жасалған ғылыми баяндамалар енді. Конференцияға шетелдік және отандық абайтанушы  
ғалымдар, әдебиеттанушылар, қоғамдық-гуманитарлық ғылым мамандары, жас ғалымдар қатысты.

Конференция баяндамаларында маңызды ғылыми мәселелер көтеріліп, олар тиісті деңгейде шешімін тапты.  
Жинақ филолог мамандарға, магистранттарға, докторанттарға, студенттерге арналады.

Автордың редакциясымен шығарылды.



## МАЗМҰНЫ

Дәдебаев Ж. Кіріспе сөз.....	3
Жақып Б.Ө. Әл-Фараби энциклопедиясы туралы сөз.....	7
Назаров Н.А. Орхон-Енисей жазба жәдігерлері мен Абай мұрасындағы тарихи параллеліктер.....	11
Екрем А. Абай Құнанбайұлы шығармаларындағы идеал жастар және «кәміл адам» мәселесі.....	15
Еспенбетов А. Абайтанудағы жаңа бағыт.....	18
Бисенғали З.Қ. Ұлы ұстаз зерттеулерінің тағдыры.....	20
Тебегенов Т.С. Абайдың «Қара сөздерінің» мән-маңызы.....	32
Ысқақұлы Д. Әл-Фараби және Абай мұрасының ұлттық және заманауи маңызы.....	37
Тарақов Ә.С. Абайдың «Қалың елім, қазағым» өлеңіндегі ұлттық рух.....	41
Ісімақова А.С. Асыл сөздің нарративтік дискурсы: Әл-Фараби, Баласағұни, Абай.....	45
Мәдібай Қ., Мұқамади Қ. Абай шығармашылығы және мәтінтану мәселелері.....	53
Салқынбай А.Б. Абай ойшылдығы – баламасыз құндылық.....	58
Мұратова Г. Абайдың тілдік тұлғасын зерттеу мәселелері.....	65
Қартаева А. Абай мен Мұхтар Әуезов әлеміндегі рухани сабақтастық.....	69
Әбдікүлова Р.М. Абайдың «Қара сөздерінің» жанрлық сипаты.....	74
Мұсалы Л.Ж. Абай Құнанбаев шығармашылығындағы антропология жөнінде.....	78
Байбол Ә. Хакім абай өлеңдеріндегі ұлттық код мәселесі.....	81
Әзімбаева И.Қ. Фразеологиялардың этномәдени даралығы және олардың аудармадағы сәйкестігі (М.Әуезовтің «Абай жолы» роман-эпопеясы негізінде).....	85
Даутова Б.Д. Абай өлеңдері мен Қарасөздеріндегі образдарды уақыт пен кеңістік аясында талдау.....	93
Қасымқын Г.Қ. Қазақ әдебиетіндегі салт-дәстүр үлгілерінің көркемдік сипаты мен маңызы.....	100
Әбдіғаппарова А. Абай Құнанбаевтың естілік мәселесі төңірегінде жазған қара сөздері (орыс, ағылшын тілдеріне аудару жолдары).....	106
Айтбаева К. Абайдың қыркыншы қара сөзі (орыс және ағылшын тілдеріне аудару мәселелері).....	111
Оразбай Ж. Абай шығармаларындағы тыңдаушы тұлғасы.....	117
Досжан З. Абайдың «Қартайдық, қайғы ойладық, ұйқы сергек» өлеңінің орыс, ағылшын тіліндегі аудармалары.....	121
Дауылова Д. Абай Құнанбайұлының «Қыран бүркіт не алмайды салса баптап» өлеңінің орыс тіліне аударылу мәселесі (түпнұсқа мен аударманы салыстырмалы талдау).....	125

Ғылыми басылым

**«ӘЛ-ФАРАБИ МЕН АБАЙДЫҢ РУХАНИ МҰРАСЫ:  
ҚАЗІРГІ ӨРКЕНИЕТТЕГІ ОРНЫ МЕН МАҢЫЗЫ»**

атты халықаралық онлайн ғылыми-теориялық  
конференция материалдары

Алматы, 27 қараша 2020 жыл

**ИБ №14154**

Басуға 18.01.2021 жылы қол қойылды. Пішімі 70x100<sup>1</sup>/<sub>12</sub>.  
Көлемі 10,83 б.т. Офсетті қағаз. Сандық басылым. Тапсырыс №260.

Таралымы 30 дана. Бағасы келісімді.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің

«Қазақ университеті» баспа үйі.

050040, Алматы қаласы, әл-Фараби даңғылы, 71.

«Қазақ университеті» баспа үйі баспаханасында басылды.



9 786010 449749